

IZHAJA VSAK DAN

bodi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Ša. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luce, Tolmini, Ajdovščini, Dornberga itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. CENE: Trgovski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, polanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in uročljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorako.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 1-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno napisane pisma se ne sprejemajo in nekepele se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naradni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorsij lista „Edinost“: — Nataniela Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Bolgarsko sobranje.

SOFIJA 28. Sobranje je vsprejelo v tretjem čitanju volilni načrt, po katerem se v trnovskem in plovdivskem okraju za poskušnjo uvede proporcionalno zastopstvo. Nadalje je vsprejelo sobranje zakon, s katerim se spreminja splošni carinski tarif ter predlog glede spremembe zakona o narodni banki.

Novo francosko ministerstvo.

PARIZ 1. Senator Monis je prejel nalogo, da sestavi novo ministerstvo. Monis se je sinoči podal najprej k Delcassé-ju in mu ponudil listino mornarice. Delcassé je vsprejel. Bertheaux, ki je borzni sensal, je vsprejel listino vojnega ministerstva. Danes dopoldne je Monis ponudil listino ministerstva za vnanje stvari Poincaré-ju. Ako ta odkloni, potem ponudi Monis listino Ribotu. Monis sodi, da se bo mogel z novim ministerstvom predstaviti zbornici prihodnji ponedeljek.

Monis je star 65 let in deluje že 25 let v javnem življenju. Prej je bil odvetnik v Bordeauxu. V Waldeck-Rousseau-ovem ministerstvu je bil pravosodni minister.

Odstop srbskega vojnega ministra.

BELIGRAD 1. „Politika“ je priobčila vsebino pismene ostavke vojnega ministra Gojkovića. V tej pismeni ostavki minister v prvi vrsti odklanja kategorično, da bi dal nemškemu odposlancu Reichenau-u zadoščenje, češ, da se isti v resnici bolj brigal, kje da naj naroči srbska vlada gorske baterije, kakor je to bilo potrebno, kar je znano tudi ministerskemu predsedniku Pašiću in ministru za vnanje stvari Milovanoviću. Nato pojasnjuje polkovnik Gojković svoje odnose do enketne komisije in do finančnega odseka skupščine; poslednji da mu je delal zapreke. Konečno naglašja, da ni ministerski svet odobral tudi njegove predloge o reviziji vojske.

Meksiko.

DONGLAS (Arizona) 1. — Meksikanski ustaši so po boju zavzeli mesto Fronteras.

Kuga.

HARBIN 1. Predvčeraj je umrlo tukaj za kugo 13 Kitajcev.

HARBIN 1. (Petr. brz. ag.) Kitajske oblasti so izrazile željo, naj bi se dr. Hawkins, ravnatelj kužne bolnišnice udeležil konference za pobijanje kuge v Mukdenu. Oddelki zdravstvenega osebja so odpotovali, da pobirajo trupla umrlih za kugo.

PETROGRAD 1. Glasom poročil ruskih diplomatskih zastopnikov je v mestu Kirinu umrlo za kugo 250 oseb, v istoimeni pokrajini nad 6000 oseb. V Kuančentsinu umre na dan okoli 100 ljudi. V Tsisitoru je umrlo v enem tednu 187 oseb, v Čifu-u 325 oseb. — Na jugu železniške postaje Anda v Mandžuriji so železniški uslužbenci našli cele vasi povsem izumrle. Vse prebivalce je pobrala kuga. Trupla so ležala po ulicah in cestah. V mestih Aših, Snantsen-su, Suihna in Ziziharju bolezen ponehuje.

HARBIN 1. Ruski generalni guverner je odredil, da imajo trije zdravstveni vojni oddelki oditi od tod ob železnici in da morajo v okrožju 15 verst na desno in na levo proge preiskati, ako se nahajajo kje trupla ljudi, umrlih za kugo.

Berolin 1. Državni zbor je nadaljeval drugo čitanje vojaškega proračuna.

Dunaj 1. — Minister za vnanje stvari prof. Aehrenthal se poda 10. t. m. v Opafijo, kjer je že najel vilo Maurizia.

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomić.
Poslov. Štefan Klavs.

Medtem so prišli še slabši glasovi. Okoli Vrbovca je nastala druga ustaja, kateri je bil na čelu Radović, oskrbnik grofa Petačiča. Ti uporniki so oplenili Vrbovce, zažgali poslopja vdove barona Aleksandra Patačiča, na to so še požgali vse plemiške pristave okrog Dijanež in grad grofa Ljudevita Patačiča v Rakovcu. Na to so se obrnili, plemiči in pozigajoč, preko Novega mesta in Negovca pod grad Bisag, posestvo kraljevega svetovalca Antona Jankovića, da ga uničijo in napravijo iz njega prah in pepel.

V istem času, ko so se dvignili kmetje v Ravni in okoli Vrbovca, so se uprli kmetje okoli Kalnika. Tem je načeloval Patačičev špan Kelek; oplenili in požgali so gradove

Delegacije.

Plenarna seja avstrijske delegacije.

BUDIMPEŠTA 1. V današnji plenarni seji avstrijske delegacije je nadaljevala razprava o proračunu vojne mornarice.

Poročevalec Schlegel je otvoril razpravo z izjavo, da če kedaj, so sedaj resnične besede, da „mir sloni na bodalih“. Zato tudi mi ne smemo mirno gledati, kako se drugi oborožujejo. Rekel je, da nova vojna bremena ne bodo preveč obtežila ljudstva. (Koga pa? Ur.) Izjavil se je za resolucijo v prilog razoroženju.

Del. Ellenbogen je pobijal razloge, ki jih je navajal poročevalec v prilog novih vojnihih ladij. Rekel je, da Avstrija nima potrebe gospodstva na deželi. Pomorska premoč Italije ni treba da bi vzbujala strah. Kapitalistična država, ki vodi ofenzivno trgovsko politiko, potrebuje močno vojno mornarico za čuvanje trgovskih interesov v mirnem času. Avstrija s svojo siromašno trgovino pa nima potrebe, da bi vojne ladije čuvalje njene trgovske ladije. Bolj kakor dreadsought bi bilo potrebno, da bi se podpiralo trgovino in ustvarjalo veletržice, da bi se pošiljalo v inozemstvo mladeniče, ki se hočejo posvetiti trgovini. Povspeševati bi trebalo razvoj konzulatov in demokratizirati našo diplomacijo, da bi bolje razumela koristi domovine.

Govornik je potem omenil, kako daleč je prišlo z oboroževanjem od aneksije sem. Od aneksije ni Evropa izdala nič manje za nova oboroženja kakor dve milijardi! Ako hoče državni zbor napraviti na polju socialno-politične zakonodaje par poskusnih korakov, že pride vlada z vsemi mogočimi pomisleki, če to ne bo preveč stalo itd. Govornik je potem napadal gosposko zbornico, ter omenil svoj na razoroževanje se nanašajoč predlog, ki ga je stavil v odsek ter je pobijal prigovore, ki so bili izraženi proti sistemu. Govornik je potem predlagal, naj se odkloni razprava o mornariškem programu, ter zahteva predložitev mornariškega načrta. S tem se odvzame delegacijam možnost odločevati o teh zahtevah, ter spravi iste pred ljudsko zastopstvo. Govornik je kritiziral postopanje zapovednika mornarice, ter predlagal nezaupnico za istega.

Konečno je govornik povdarjal velike troške, ki jih provzroči izvršitev mornariškega programa, ter je rekel: Ljudstvo ima sredstvo, da se ubrani proti temu. Ako se bo istemu nalagalo preveč davkov, se bo enostavno izselilo. Naše narodno gospodarstvo bo oslabiljeno, naše državne finance vničene zato, da uganjamo bahaško politiko pomorske sile, kateri se smehlja celi svet. V tej politiki so tako grozno izdane ljudske koristi, da mora govornik še enkrat v zadnji uri svariti, da bi se naložili na hrbet ljudstva brezkoristna milijardna bremena. Ako dovolite to, je rekel govornik, ni še govorila zadnja instanca. Čuvajte se pred sodbo ljudstva.

Del. Gautsch je polemiziral proti izvajanjem del. dr. Ellenboga ter branil gosposko zbornico. Dokazoval je, da so avstrijske finance tako ugodne, da dovoljujejo te troške.

Dalje je dokazoval, da znašajo preveč uradniških plač v zadnjih 5—6 letih 150 milijonov kron na leto. Na vse to so uradniki v Trstu odgovorili s pasivno rezistenco.

Govornik je rekel, da mora vlada v slučaju da bi se kaj takega ponovilo, z vso odločnostjo nastopiti proti in se ne vstrašiti

in plemiške pristave v Lovrečini, Pongacem in Preseki, za temi Tkalec, posestvo jezuitov, Brežane in Bogačev, grad predsednika judicijarne tabule, Magdaleniča.

Kmetje so delali po dogovoru; uprli so se na en hip in grozno iznenadili svojo gosposdo. Na smrt preplašeni plemiči so zbežali brezobzirno na druge gradove, širč žalostne vesti o uporu kmetov. Mesta Koprivnica in Križevci, ki sta bili obdani z zidovjem, a še bolj Zagreb in Varaždin, so bila polna bežečega plemstva, ki je v hitri pobralo najvrednejše stvari in zbežalo v ta mesta.

Žalost in obup je obšel vso gosposko. Ta upor se je dvignil tako nenadno in se razširil tako hitro po vsej križevački županiji, da se je bilo bati še kaj hujšega. Naj minejo še nekateri dnevi, pa pridejo kmetje pred Zagreb, ako jih vojska ne ustavi in razkropi. Kmetje so dali razglasiti, da požgo Koprivnico in Križevce, da zanesejo ustajo med Zagorje, si osvoje Varaždin in udarijo na to z združenimi močmi na Zagreb.

V Zagreb so dohajala najhujša poročila o kmečkem uporu. Begunci iz upornih

tudi najskrajnejših sredstev. Rekel je, da bo glasoval za proračun mornarice.

Del. Tresić-Pavišić je rekel, da najvažnejši razlog, ki se ga navaja v prilog ojačanja mornarice, namreč varstvo pomorske trgovine, ne velja. Trgovski interesi na morju so bolje obvarovani z vojnimi barkami, nego z dreadsoughti. Nič ne bo koristilo, ako Avstro-Ogrska ojača svojo mornarico v službi trozveze, ker mornarica triplentente bo leta 1920 vendar močnejša kakor ona trozveze. Ako bi se pa Italiji enkrat zazdelo, da bi bilo za njene koristi primerno, ako bi izstopila iz trozveze, bo napela vse svoje moči, da jo ne prekosi Avstro-Ogrska. Sicer pa tudi ni potrebno, da bi Avstrija za premaganje Italije v morebitni vojni imela močno mornarico. V slučaju ofenzive od naše strani bi seveda bilo potrebno, da imamo na razpolago vsaj enako močno mornarico. Ali z ozirom na avstrijsko armado na kopnem ne bi trebalo proti Italiji nastopati ofenzivno na morju. Ako pa ostane Avstro-Ogrska na morju v defenzivi in utrdi svoj Arhipel, je gotovo, da bo Italija tudi v slučaju dvakrat tako močne mornarice potegnila krajši konec. Mi ne potrebujemo dreadsoughtov, temveč številno eskadro torpedov, malih križark in pred vsem podmorskih čolnov, ladij z minami in vojnihih luk. Glavno bi bilo utrditev luke v Splitu, ki ima najugodnejši položaj in ki bi za vojno mornarico veljala mnogo več, kakor šibeniška luka. Naše obrežje je kakor nobeno drugo primerno za defenzivo. Govornik je izjavil, da se pri pretresovanju razlogov, ki se jih navaja za in proti, ne mora odločiti, niti da bi glasoval za, niti proti mornariškemu kreditu. Zato se bo vzdržal glasovanja.

Del. Clam-Martinic je rekel, da noče biti sokrivec, da bi Avstrija zgubila morebitno vojno.

Govornik je izrazil nujno željo, naj bi se trgovske pogodbe Avstro-Ogrske pomnožilo. Trgovina se preveč zanaša na vlado, mesto da bi si sama odpirala pot. Zastopstvo naše trgovine v inozemstvu, izlasti na Balkanu ne kaže še danes one asimilacijske sposobnosti, kakor je ona drugih držav. Prometno politiko Avstrije treba imenovati naravnost nesrečo, sosebno kar se tiče železnice. Dobrega gospodarstva in dobre trgovinske politike ne moremo voditi toliko časa, dokler se ne sporazumemo o naših domačih razmerah. Dočim drugi narodi razvijajo najvažnejša gospodarska vprašanja, se mi pripravam o narodnih vprašanjih in utegnemo enkrat doživeti, da si bodo drugi narodi razdelili svet, ne da bi bili mi našli na svetu kak kotic. Govornik je zaključil z željo, naj bi kmalu prišlo doma do medsebojnega sporazuma. — Nato je bila seja prekinjena. — Ob 3.15 je zopet pričela razprava.

Del. Stanek se je skliceval na bivšega finančnega ministra Bilinskega, ki je v svojem ekspozitu v oktobru 1909 rekel, da ne ve avstrijska vlada ničesar o gradnji dreadsoughtov. Govornik je opisal žalostno stanje dežel in občin. — Govornik ni prepričan, da bi kmalu prišlo do sporazuma med narodi v Avstriji.

Del. Gessmann je branil trgovinskega ministra dr. Weisskirchnerja, češ, da se je isti povodil nabav za vojno mornarico zanimal za avstrijsko industrijo.

Del. Kramář je prosil dovoljenja, da sme govoriti tudi o vprašanjih vojske, ker so ta vprašanja tesno združena z zahtevami vojne mornarice. Govornik je rekel, da treba

krajev, in oni, ki so bili sosedje, so pripovedovali, da je že skoro 40.000 kmetov, ki so se zbrali, da rajše umrjejo, nego da bi dalje trpeli gosposki jarem.

Znano je tudi bilo, da so v zvezi z Vlasi v varaždinski županiji, ki jim pridejo v pomoč, kakor hitro pošljejo stanovi na nje oboroženo moč.

O krvoločnosti, besnosti in ropanju upornih kmetov so se širile grozne vesti, pa ni čudo, če je gospoda zgubila glavo. Magistat je priganjal sodnika Kalca, da čim prej skliče posvetovanje, kjer se bode zborovalo za obrambo svobodnega kraljevega mesta, da se pripravijo, predno pridejo uporni kmetje pred grajski zid in voščijo „dobro jutro“ ubogim meščanom.

Očete jezuitje, doznaviši za požar in uničenje njihovega posestva Tkalec, so se z bati, da bi zgubili še druga imetja. Zapri so šole in člani reda so se razpršili na vse kraje. Rektor njihovega kolegija, pater Johann Guljuf, je zbral vse važnejše listine in premoženje, ter zbežal na Stajersko, ker se ni nikdar čutil varnega na Hrvaškem.

Prečistiti kaptol se je tudi ravno tako

spremeniti sedanji sistem glede števila uradnikov. Treba izbrati drug sistem; manje uradnikov in te naj se dobro plača. (Klici: Prav res! Živahno pritrdjevanje). K temu prihaja, kar je obžalovati, da je vojska ločena od narodov. Danes ne sme vojska biti vojska cesarja, ampak mora biti ljudska vojska. V tem oziroma se zlorablja duh častnikov in polkovni jezik. Tudi častniki ne smejo biti le častniki cesarja, ampak morajo biti častniki ljudstva. (Klici: Prav dobro!) Častniki se morajo čutiti le kakor Nemci, Čehi, Poljaki, Hrvatje, Slovenci in Madžari. Od duha armade in izlasti častnikov bi bilo odvisno, kako stališče bi zavzemalo ljudstvo do armade.

Kar se tiče polkovnega jezika, je govornik konstatiral, da je izlasti pri njegovem narodu storjen v tem vprašanju velik korak naprej.

Govornik nima nič proti temu, da se polkovni jezik uvede v ogrskih polkih tako, kakor zahtevajo avstrijski narodi. Najodločnejše pa mora protestirati, ako se pri ogrskih polkih, ki niso madjarski, uvede madjarski polkovni jezik. — V mornarici je razmerje, izlasti občevanje med moštvo in častniki bolje nego pri armadi.

Prešedši na razmerje vlade do Čehov je govornik naglašal, da želi, da bi prišlo do popolnega sporazuma med Čehi in Nemci.

Del. Dobernig se je v vprašanju dobav strinjal z včerajšnjim izvajanjem del. Exnerja in Steinerja.

Del. Ellenbogen se je bavil z uradničkim vprašanjem.

Del. Delugan pa z vprašanjem razoroženja.

Del. Bartoli je izjavil, da ne more glasovati za mornarico in vojsko z ozirom na to, da se je državni proračun prikrajšalo kar se tiče kulturnih in gospodarskih potreb. Povečanje vojne mornarice ni potrebno tudi iz razlogov vnanje politike. Avstrija naj bi bila toliko radi njene armade, kolikor radi nje sestave nevtralna država. Danes je nevzmirljiv element, odkar je njena politika zavzela imperijalistično smer.

Govornik se je pritoževal o postopanju vlade nasproti Italijanom v Primorju. Vedenje vlade je Italijanom sovražno, kakor v kaki pribojevanji deželi. Oblastniji se pod uplivom vojaštva in izlasti vojne mornarice, ki tira v Puli in povsod ob obali politiko očitno sovražno Italijanom. Nasprotno je pa vojna mornarica zelo prijazna Slovanom. Daja jim mogočno podporo, čeprav so Slovani močni dovolj, da brezobzirno in brutalno postopajo proti Italijanom. (Kje in kako, tega ni povedal Bartoli. Op. ured.) Hvalo, ki jo je izrekel del. Fon del. Grabmayrju, je leta popolnoma zaslužil, ker je govoril kakor slovenski voditelj. Italijani ne pozabijo, kako vlogo je igral zastopnik Nemcev nasproti Italijanom. Govornik je podrobneje opisal postopanje vojne mornarice nasproti Italijanom v Primorju in je izlasti povdarjal, da prihaja odpor proti ustanovitvi italijanske fakultete v Trstu od vojne mornarice. Govornik se je pritoževal, da vojna mornarica bojkotira italijanske obrtnike in stavlja državljane pod nezakonito nadzorstvo.

Govornik je konečno izjavil, da ni o vnanji politiki drugače govoril v odseku kakor v plenumu. Del. Pittoni-ju se ni treba bati, da pripravi Italijo v kako pustolovstvo, kajti on mora spraviti pred kompetentni forum le želje in pritožbe avstrijskih Italijanov.

zbal. Kaptolska vrata so bila zaprta in uhoč je bil zabranjen vsem, posebno plemičem, ki so jih pregnali kmetje, pa bi se moglo zgoditi, da jih poiščejo v kaptolu, če bi jim dali tamkaj zavetja.

Ni trajalo to dolgo. Gosposde kanoniki, imajoč krčme in gostilne v svojih hišah, so uvideli, da imajo veliko škodo, ker se je kratil vstop v kaptol. Vsak dan je bilo dovolj škode, a Bog ve, koliko časa bo še trajalo to? Sklenili so torej, da Gričani in kmetje smejo svobodno zahajati na kaptol, a plemiči za nobeno ceno ne.

Tudi sodnik Szabe ni hotel zaostati za kaptolom. Izdal je najstrožje odredbe, ki jih je moral spoštovati vsakdo pod smrtno kaznijo. Vsi možki od šestnajstega do šestdesetega leta so morali pod orožje. Na glas tamburjev so morali vsi prijeti za orožje in se zbrati pred posvetovalnico. Da bi se videlo, če izpolnijo meščani svojo dolžnost, kadar pride do sablje, je dal mestni kapetan zvoniti nočindan, da je vse, kar je bilo za orožje, letelo kakor brez glave pred mestno posvetovalnico, da čuje zapoved gospoda kapetana. (Pride še).

Ogrska delegacija.

BUDIMPEŠTA 1. — V današnji seji ogrske delegacije je nadaljevala razprava o vojnem proračunu.

Kje je več poštenosti?

„Slovenec“ se je zopet po krivici obregnil ob nas in zagrešil nečuvno nelojalnost na našo škodo. Trdi namreč: „...o glasovanju“ o italijanski univerzi v proračunskem odseku je danes („Slovenec“ je od torka) „Edinost“ poročala tako, kakor da bi bil dr. Susteršič pokopal „slovensko univerzo“. — S tem da je hotela „Edinost“ „z načinom svojega pisanja“ spraviti dr. Susteršiča pred Tržačani „ob dobro ime“. Dalje piše „Slovenec“.

„Če bi bila „Edinost“ poštena, popravila bi storjeno krivico, potem ko je bila informirana o vzrokih, ki so prisilili ne le Susteršiča, ampak tudi Plojev klub, v katerem sedi zastopnik tržaških Slovencev, dr. Rybař, da so izpremenili svojo taktiko. Ker pa „Edinost“ ne pripisujemo toliko poštenosti, zato zahtevamo od gospoda dr. Rybařa, da stori, kar je v njegovih močeh, da se popravi po „Edinosti“ dr. Susteršiču in „Slovenskemu klubu“ storjena krivica, ker vemo, da je dr. Rybař prepričan o tem, da je „Edinost“ dr. Susteršiču storila veliko krivico.“

Sedaj pa naj čitatelji izvole vzeti v roke „Edinosti“ od minolega torka in naj le iščejo kolikor hočejo, ne najdete v vsem listu niti ene besede ne o d. r. Susteršiču, ne o taktiki naše jugoslovanske delegacije niti besede!! Pač pa prinaša naš list objektivno izjavo političnega društva „Edinost“, ki jo ponavljamo tu dobredno, da ne bo nikakega dvoma:

„V svoji današnji seji, katere so se udeležili tudi gg. slovenski mestni svetovanci oziroma dež. poslanci, ki niso odborniki političnega društva „Edinost“, je podpisani odbor vzel na znanje poročilo g. državnega poslanca dra. Otokarja Rybařa o njegovem postopanju v poslednji fazi italijanskega vseučilišnega vprašanja, kakor tudi o priliki pasivne rezistence tržaških drž. uradnikov.“

Vsi navzoči so enoglasno odobrili postopanje g. dra. Rybařa. Podpisani odbor — najodločneje zavračajoč napade od slabo poučene ali zlohotne strani — ponavlja tem potom gosp. poslanca izraz popolnega zaupanja v njegovo delovanje, ki je, v soglasju s programom političnega društva „Edinost“, vse posvečeno koristim njegovih volilcev in tržaškega Slovenstva sploh.

TRST, dne 27. februarja 1910.

Odbor pol. društva „Edinost“.

Politično društvo „Edinost“ odobruje torej postopanje d. r. Rybařa ob vseučiliškem vprašanju, a ker je dr. Rybař tem povodom postopal ravno tako, kakor so postopali drugi slovenski in hrvaški poslanci, pomenja to obrambo d. r. Rybařu v prilog — vsaj po našem priprostem človeškem umevanju — ob enem indirektno obrambo vseh naših slovenskih poslancev, torej tudi — d. r. Susteršiča. Priznava se jim, da so ob danih razmerah naši poslanci storili, kar je bilo možno in da so sledili taktiki, ki jim jo je imponiral politični in parlamentarni položaj. Tu torej ne le da ni nikakega napada na d. r. Susteršiča, nikakega poskusa, da bi d. r. Susteršiča spravili ob dobro ime pred Tržačani, marveč je resnica ravno nasprotno! Se svojo izjavo je pokazalo politično društvo „Edinost“, da objektivno, lojalno, — zgolj s stvarnega stališča in brez vsacega ozira na politično mišljenje ali strankarsko pripadnost — pre-

soja delovanja in taktiko slovenskih poslancev ob vseučiliškem vprašanju.

Mari ni to pošteno?! Ni-li „Slovenec“ storil nam najhujo krivico? — Stavljamo to vprašanje, ker je bil že Slovenec nasproti nam tako — nepošten, da nam je nedostavno nekaj podtika, da nas more na podlagi svoje izmišljene trditve sumničiti in črniti in spravljati naš list pred svojimi čitatelji „ob dobro ime“?! Vsa pravica je sedaj na naši strani ako zasučemo sulico in se obračamo do d. r. Susteršiča s pozivom po „Slovencu“, da stori, kar je v njegovi moči, da se popravi krivica, ki jo je storil „Slovenec“ našemu listu.

Ker pa že „Slovenec“ stavlja vprašanje lojalnosti in poštenosti na razpravljanje naših javnih stvari in političnih dogodkov, naj omenimo dogodka iz zadnjih dni, o kar smo molčali, da-si je bila prilika zelo vabljiva in da-si bi bila iz „Slovenčevega“ tozadevnega nastopa nastala velika škoda za slovensko politiko v Avstriji. „Slovenec“ je še potem, ko so pogajanja s Čehi za ustanovitev „Slovenske enote“ srečno vspela, prinesel članek z ostriimi napadi na Čeha, kateri članek je povzročil viharje nevolje po vseh čeških listih brez razlike političnega stališča. Torej tudi v taboru političnih somišljenikov „Slovenčevih“.

Napad je bil tako hud, da je imel lahko usodnih posledic za parlamentarno pozicijo naših poslancev, da niso bili Čehi tako trezni in razboriti politiki, da niso izvajali nikakih konsekvenc glede svojega razmerja do naših poslancev. Ta prilika je bila — kakor rečeno — zelo vabljiva, da bi mi navalili na „Slovenca“. Ali nismo storili tega iz ljubezni do slovenske stvari. Nas ni zavela strankarska strast, da bi radi „Slovenčeve“ — kako bi rekli? — nerodnosti otežali položaj d. r. Susteršiča, katerega bi lahko Čehi — istotako kakor je naredil sedaj „Slovenec“ sedaj z d. r. Rybařem in z nami — proglasili odgovornim zato, kar je storil „Slovenec“.

Nismo rekli ni žal- besede na „Slovenčev“ adresu niti potem, ko je v svoji številki od 17. febr. prinesel opravičevanje, ki je bilo tako nerodno in neverjetno, da bolj ni moglo biti. Zadovoljni smo bili marveč, da se je opravičeval in priznal krivico, storjeno Čehom. Zvijal se je namreč, da je oni odlojni članek sedaj, po vspostavljenju „Slov. Enote“, poslal absoluten — zastarel. Prosimo sedaj čitatelje naj ne pozabijo na dejstvo, da oni „Slovenčev“ članek ni bil priobčen pred, marveč po vspostavljenju Enote! Tudi „Slovenec“ sam je čutil, da mu tako opravičevanje ne odjemlje odjara radi nelojalnega in se stališča prepotrebne vzajemnosti med češkimi in slovenskimi politiki naravnost vsega obsojanja vrednega nastopanja; zato je zatrdil, da mu je nekdo perfidno podtaknil oni članek v priobčenje. Noben razsoden človek ni verjel temu zatrdilu, a mi smo vendar molčali, radi stvari, da-si bi bili lahko tem povodom bogato povrnili „Slovencu“ marsikatero — ljubeznjivost na našo škodo.

In vspricho tega eklatantnega dokaza o naši lojalnosti in stvarnosti v presojanju dogodkov, ki se tičejo skupne koristi naroda in njegove politike, nam še prihaja „Slovenec“, si nekaj kar izmišlja, da potem našemu listu odreka — poštenje!

„Slovenec“ je prinesel te dni zelo umesten in pameten poziv do dopisnikov naj se svojimi krivimi informacijami ne zavajajo listov v zmore in neresnična poročila. Z zadovoljstvom smo čitali ta poziv in mi hočemo se posebej spregovoriti o tem predmetu. Ali v gornjem slučaju se „Slovenec“ pač ne more sklicevati na krive informacije, ker je imel naš list gotovo pred

seboj na mizi. Tu je torej mala fides jasna kakor beli dan.

Nočemo napisati besede, ki nam sili v pero. Pač pa se obračamo še enkrat do d. r. Susteršiča, naj prisili „Slovenca“, da popravi storjeno nam krivico.

Manjšinsko delo.

Gospod Ante Beg, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda, je izdal knjigo pod naslovom: „Slovensko-nemška meja na Kočevskem“. (V Ljubljani 1911. Založil L. Schwentner.) — Manjšinsko delo v Slovincih je še v povojih in se je pričelo še-le v poslednjih letih nekoliko razvijati. Zaslugo na tem ima v prvi vrsti dijaška narodno-radikalna struja, ki je prva pričela resneje študirati vprašanje naših manjšin. Kakor v vseh stvareh, so nam tudi v tem vprašanju mojstri in učitelji — Čehi! Saj ni pri nobenem drugem narodu lažje študirati problema malega naroda, nego pri Čehih. Naravno, da si mal narod hoče ohraniti vsako in tudi še tako malo narodno manjšino, da mu mora biti vsak posameznik dragocen. V tem oziru delajo Čehi naravnost čudeže. V evidenci imajo vse svoje manjšine. Posebni manjšinski uradi izdelujejo natančne statistike, katastrofe; izdajajo razne publikacije o manjšinskem vprašanju, tako, da imajo Čehi že ogromno literaturo o tem. Vse njihovo delo je seveda strogo sistematično; zato se ne smemo čuditi njihovim uspehom. Pri nas se je še-le v zadnjih letih pričelo bolj sistematično delovati na tem polju. V manjšinskih vprašanjih imamo zlasti med našo generacijo že več strokovnjakov. Manjšinski odsek akademičnega društva „Adrija“ deluje pod vodstvom L. Brunčka in J. Mačkovška naravnost vzorno. Sistematično delo pa ni možno, ako si nismo najprej na jasnem o vprašanih: 1. Kaj smo izgubili? 2. Kaj imamo, kaj smo in koliko nas je? in 3. Kaj si lahko pridobimo nazaj?

Zato je najprej potrebno, da natančno ugotovimo svojo narodno mejo. Tega dela se je lotil naš neutrudni učitelj Ciril-Metodove družbe in je izdal že: „Slovensko-nemška meja na Koroškem“, „Slovensko-nemška meja na Štajerskem“, „Narodni katastrofi na Koroškem“, a zadnje njegovo delo je knjižica z gornjim naslovom. Pridrjan je tudi natančen zemljevid. Takozvanemu kočevskemu otoku na Kranjskem posvečamo Slovenci vse premalo pozornosti. Knjižica nam podaja natančno sliko o narodnostnih razmerah na Kočevskem. Žalibog so te razmere za Slovence zelo neugodne. Nemški Kočevčarji, skrbno negovani od kranjske deželne vlade, napredujejo proti Slovincem na vsej črti, da, nahajajo se celo v ofenzivi. Lansko leto so Slovenci zgubili dve veliki občini: Trava in Draga in znani so tudi najnovejši dogodki v Kočevju samem, ko je nemška fanatizirana tolpa napadla slovenskega kapelana g. Kopitarja le zato, ker se je ta drznil ustanoviti slovensko izobraževalno društvo! Objestnost nemških Kočevčarjev postaja z vsakim dnem večja in Slovenci se ji bodo morali resno postaviti v bran. Slovenski manjšini na Kočevskem moramo zagotoviti iste pravice, kakor jih uživa nemška manjšina na Kranjskem sploh. Prej se je seveda treba poučiti o narodnostnih razmerah, za kar bo ta knjižica izborna služila. Na koncu knjižice se nahaja dodatek o nemških manjšinah na Gorenjskem. Knjižico toplo priporočamo, a obenem izražamo željo, da nam bi avtor kmalu zarisal tudi italijansko-slovensko mejo. o. c.

Dnevne novice.

Aehrenthal — potreben počitka! Z Dunaja poročajo, da je grof Aehrenthal zelo potreben počitka. Zato da se poda po

delegacijskem zasedanju v Opatiji, kjer ostane več mesecev. V Aehrenthalovi odsotnosti bo vodil ministerstvo zunanjih stvari avstro-ogrski poslanik v Carigradu, grof Pallavicini. Ta je baje poznan kakor natančen poznavatelj ne le vseh balkanskih razmer, ampak vseh poslov, ki prihajajo tu v poštev. Vendar pa se iz tega, da bo Pallavicini začasno zastopal Aehrenthala, še ni smeti sklepati, da bi Pallavicini postal Aehrenthalov naslednik.

Za slučaj Aehrenthalovega odstopa imenujejo v diplomatskih krogih grofa Berchtolda, bivšega poslanika v Petrogradu, kakor bodočega avstro-ogrškega ministra zunanjih stvari. V Carigrad pride na Pallavicinijevo mesto sekcijski načelnik v ministerstvu zunanjih stvari Müller pl. Szent-György.

Dr. Albin Bráf, češki strokovnjak na narodno-gospodarskem polju in vseučilišni profesor je dne 27. februarja t. l. praznoval svoj šestdesetletni rojstni dan. Spisal je več izbornih narodno-gospodarskih del trajne vrednosti.

Francoski ministerski predsednik Briand je, kakor smo že včeraj poročali med brzojavkami, odstopil z vsem kabineto. Demisijo je predsednik Fallieres vsprejel. Že več časa je vladala med radikalnimi strankami nevolja proti Briandu, ker ni ta dovolj ostro nastopal proti kongregacijam in se ni dovolj strogo izvajalo zakona, ki kongregacijam prepoveduje vsako bivanje na Francoskem. Po mnenju radikalcev je Briand preveč milo postopal s cerkvenimi organizacijami. Očitati so mu celo zvezo s klerikalci.

Briand je videl, da nima več zanesljive republikanske večine, zato si je dal v zadnjem času štirikrat odglasovati zaupnico. Četrtnkrat je zmagal z majhno večino in z glasovi ministrov. To je smatral Briand za nezaupnico in podal takoj demisijo. Kakor se govori, sestavi novo ministerstvo Moris. Briand bržkone zgine definitivno s političnega obzorja. Ministerski predsednik je postal leta 1909. Bil je prej socialistični poslanec najradikalnejše smeri. Zato mu njegovi sodrugi niso mogli odpustiti njegovega vstopa v ministerstvo. Prej strasten branitelj generalnega štrajka, je kakor ministerski predsednik kruto nastopal proti vsakemu štrajku. Znan je njegov nastop v času železniškega štrajka. Francoska socialistična stranka ga je seveda izključila iz svoje srede ter ga proglasila za odpadnika in političnega renegata.

Briand je bil vsekakor zelo spret politik in duhovit govornik, ki je znal z blestečimi frazami prikleniti duhove na-se. Slednjič je tudi njega zadela usoda in kakor mož, ki spoštuje voljo parlamenta, se je umaknil s pozorišča potem, ko je častno podlegel.

Ruski plemiči proti Židom. V Petrogradu so imeli te dni ruski plemiči shod, na katerem so sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, da se Židov ne vsprejema v ruske javne službe in se jim ne dovoli vstopa v državne urade, ter da tudi ne morejo postati poslanci. Ravno tako naj se jim odvzame možnost priti v vojaške službe.

Ljudsko štetje.

Po vsej sili hočejo, da znamo laški!

Anton Spetić, stanujoč v ulici Fabio Severo št. 27, je bil pozvan na sekcijo v ulici Kandler. Poziv pa ni bil vročen njemu, ampak ženi. Vendar se je podal na sekcijo. Pozdravil je slovenski z: „Dober dan!“ Oni: „bon giorno!“ Poslušajoč komisar je vprašal Spetića (seveda po italijanski) da-li ima dokumente? Povabljenec je odgovoril: „Ne umejem kaj pravite“. Potem je komisar dalje govoril o dokumentih, a Spetić pa po-

PODLISTEK.

Slavje 50-letnice „Slov. čitalnice“ v Trstu.

K akademiji dne 4. marca 1911.

3. Josef Haydn in njegova „Arija Gabrijela“ iz oratorija „Stvarjenje“.

Haydn je bil rojen dne 31. marca 1732 v Rohrau v Del. Avstriji; umrl je 31. maja 1809 na Dunaju. Kakor najstarejši izmed svetovno znane klasične trojice — Beethoven, Mozart Haydn — velja Haydn za ustvaritelja nove instrumentalne smeri, ki je povsem obvladala razvoj absolutne glasbe 19. stoletja.

Ceravno ga prištevajo Nemci svojim največjim komponistom klasične dobe, vendar imata Hrvatska in hrvaški narod velike zasluge na tem, da je Haydn postal tako izvrsten in svetovnoznan komponist, kajti Haydn je bil 30 let pri knezu Esterhazyju kapelnikom v Eisenštatu na Ogrskem. Njegovo živo melodijo in zdravi rytmus si je čisto črpal iz občevanja z domačim hrvaškim prebivalstvom. Da, neki nemški glasbeni strokovnjak je dokazal, da avstrijska himna obstaja direktno iz hrvaških na-

rodnih pesmi. Josef Haydn je duševni oče simfonije in sonate v današnji moderni formi.

Haydn je bil izredno produktiven ter je napisal do 300 najrazličnejših kompozicij, med katere spada tudi oratorij „Stvarjenje“, ki je njegovo najboljšo in največje delo, kar je pri njegovi pobožni in religiozni naravi povsem razumljivo.

Izredno lepa je „Arija Gabrijela“ iz oratorija „Stvarjenje“, ki začenja z recitacijo: „In Bog je dejal, naj doprinaša zemlja travo, zelenje, ki rodi seme, in sadno drevje, ki naj rodi vsako svoj sad in zgodilo se je tako.“ Po kratki predigri orkestra nam pričinja sopran slikati vtis v recitativu in sicer v lahni običajni formi, tako, kakor odgovarja naravi očeta Haydna.

V prvi vrsti moramo tu občudovati bogatost njegovih melodij, ki teko naravno in raznovrstno, da nas njegova godba prijetno iznenadja. Ali navzlic temu ostaja Haydn strogi mojster kontrapunkta.

Arija sama vsebuje tudi nekoliko koloratur za sopran. Na to nasleduje kratka medigra orkestra, nakar slišimo glavna temata v mol v označenje karakterističnih naslednjih besed: „Veje se upogibajo pod težo zlatih sadov.“ Na to prehaja melodija zopet v dur, pri čemer zapoje sopran nekoliko koloratur, dokler ne konča vsa arija z akordi v FF. * * *

4. Davorin Jenko in njegova slavnostna kantata „Molitev“.

Davorin Jenko, komponist naše narodne himne „Naprej zastava slave“, je bil rojen dne 10. aprila 1835 v Dvorjah na Gorenjskem ter je, posvetivši skoraj vse svoje sile bratskemu narodu srbskemu, služboval od leta 1871 kakor kapelnik v gledališču v Belemgradu.

Največe njegovo delo je „Vračara ili Baba Hrka“. Tudi v slovenski glasbeni literaturi zavzema Davorin Jenko odlično mesto, ker imamo tudi mi premnogo krasnih kompozicij, komponiranih na besede naših prvih pesnikov. Sosebno lepa je njegova slavnostna „Molitev“, komponirana na besede Simon Jenkove pesni, ki pričinja s pomembnimi besedami:

Ti, ki si ustvaril
Nas ko listja trave,
Pol sveta podaril
Sinom majke Slave...:
Čuj nas, večni Bog!

5. Petrović Modest Musorgskij in njegova „Tableau musicale“.

Musorgskij je največji dramatični in vokalni ruski skladatelj 19. stoletja. Bil je rojen v vasi Karev — pskonska gubernija — ter je umrl dne 28. marca 1881 v Pe-

trogradu. Musorgskij, nazivan ruski „Berlioz“, je posebno znamenit na polju dramatične in vokalne glasbe. Musorgskij je revolucionar na glasbenem polju ter ni mogel novi ruski šoli nikdar pozabiti, da so učenci iste komponirali simfonije v klasični formi ter celo skladali komorno glasbo. Musorgskij je prvi ruski revolucionarni komponist, toda na moderni podlagi, ter je vrlo rad v svojih delih prelomil tradicionalno formo. Največe njegovo delo je opera „Boris Godunov“ — ki so jo ravno te dni peli v tržaškem gledališču „Verdi“ z velikim uspehom — ter narodna glasbena drama „Chovanščina“, a prekrasne so tudi njegove pesni.

Suita „tableau musicale“ je programna muzika v pravem pomenu besede. V največji kratkosti ter neposredno za seboj, brez vsake pavze, sledi šest glasbenih slik, ki so jedna od druge tako raznovrstne, tako originalne in tako apartno instrumentirane, da vzbujajo največje zanimanje poslušalca.

a) Promenada. Začenja najprvo s $\frac{1}{4}$ taktom in $\frac{1}{4}$ taktom menjajoče; in ne dovolj na tem, sledi še nekoliko $\frac{1}{4}$ taktov. Navzlic tej neverjetnosti pa zveni vse tako naravno, da se takoj brez prigovora spriznamo s to čudno mešanico. (Pride še.)

Velikanski dohod zadnjih novosti pomladan. blaga Križmančič & Breščak, ul. Nuova 37 Trst.

čas izvelkel iz žepa svoj krstni list ter ga položil na mizo. Komisar: „To ni nič, to ne velja nič“. Špetič zopet: „Ne umejem vas“. Sedaj pa je začel magistratov mož jezno tolči ob dan, češ: „Pet let v Trstu in še ne znate laški!“ — Špetič zopet: „Ne umejem“. Komisar: „Če ne umejete laški, kako to, da ste vsprejeli italijansko pozivnico?“ Špetič: „Jaz nisem nič vsprejel, vsprejela je moja žena, zato naj tudi ona odgovarja. Njo povabite“. (Seveda pojde to nekoliko čudno, ker žena ne umeje niti besedice italijanske). Komisar: „Sedaj je dobro. Odpravili ste! Jaz pa napravim — raport“. Špetič je še nekoliko postal, rekel potem „zbogom“ in odšel.

Gospoda hočejo torej po vsej sili, da naše ljudstvo mora znati laški ter groze z „raporti“, ako ne more ali pa tudi noče ustreči njihovi zahtevi? Naj nam vendar povedo enkrat, na kakše veljavne določbe opirajo to svojo zahtevo?! Navedejo naj nam predpis ali zakon, ki določa, da vsakdo, ki biva v Trstu, mora znati laški, oziroma, da se mora vsakdo, ki hoče bivati v Trstu, v gotovem roku naučiti laški!! Ta njihova zahteva pa je absurda tudi po zdravi človeški pameti! Če torej Slovencem ni prepovedano bivati v Trstu in če jih faktično tudi biva tu na tisoče, potem je enostavno vsaki javni oblasti, ki hoče poslovati s tem ljudstvom v neizogibno dolžnost, da je preskrbljena s funkcijonariji, ki umevajo jezik tega ljudstva! Tako je in nič drugače! Altro che raporti! Mi poznamo marveč nekoga drugozga, ki bi moral z vso resnostjo in strogojstvom poklicati na raport tržaški magistrat, ker se s pregrešno trdovratnostjo in italijansko objestnostjo odteguje tej najprijemljivejši dolžnosti nasproti velikemu delu lastnih občanarjev! Ste nas umeli?!

Domače vesti.

Odgovor. Od več strani nas povprašujejo, da-li ne bomo nadaljevali z razpravo pod naslovom „Tržaško Slovenstvo, njega vodstvo in njega delo“. Seveda bomo. Nadaljevanje smo le prekinili za par dni, da absolviramo razno drugo gradivo, ki se nam je nabralo in ki so je dopisniki nestrpno urgirali.

Razpisana služba. Pri c. kr. namestništvu v Trstu je razpisano mesto uradnega sluga.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Prosoku je imelo dne 19. m. m. svojo pustno veselico. Veselica, katere program je bil spretno sestavljen, je izpadla prav dobro. „Hajdrihov“ zbor je tudi ta dan pokazal, da skupno delovanje doseže lep uspeh.

„Klub slov. amater-fotografov“ v Ljubljani priznava vsem svojim članom, da namerava prirediti v mesecu majniku prvo splošno amatersko razstavo. Razstave se lahko udeležijo samo društveni člani z najrazličnejšimi predmeti. — Odbor si bo prizadeval, da dobi razstava jednotno lice, kjer lahko najdejo vsi različni sujeti in vse raznovrstne tehnike svoj prostor. Odbor bo tudi skušal, da poda prva razstava kolikor možno popolno sliko razvoja amater-fotografske umetnosti na Slovenskem.

Opozarjamo torej že sedaj vse člane društva, naj se začnejo pripravljati za prvo razstavo, s katero hočemo tudi dokazati javnosti, da smo na tem polju važen faktor, s katerim treba računati.

Odbor.

Na plesu, vršivšem se 28. m. m. v „Narodnem domu“ se je našel ženski jopič, lastnica naj se obrne do uradnika NDO v ul. Lavatolo 1, I.

Zgubil je nekdo na plesu NDO. listino, v kateri je bilo več dokumentov, ki so za lastnika velike vrednosti, a so za vsakogar brez pomena. Pošteni najditelj je naprošen, da izroči dokumente pri upravi našega lista, kjer dobi primerno nagrado.

I. poluletnik „Edinosti“ 1910, ki si ga je svoječasno izposodil v našem uredništvu neki gospod, se ni vrnil. Zato je isti naprošen, da ga vrne nemudoma.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. Dninarka Amelia P. stara 18 let, stanujoča v ul. Muraglione št. 4, je predsinoči ob 11 uri na javni ulici v ul. Solitario izpila octave kisline. Prenesli so jo v vežo hiše št. 11, kamor so poklicali zdravniško pomoč z rešilne postaje. Potem so jo pa prenesli v mestno bolnišnico. Vzroka samomoru je iskati v domačih preprih in v siromaštvu.

Nagla smrt. Včeraj popoldne je 59-letnem težaku Ivanu Malarodu, stan. na Borzernem trgu št. 8, prišlo nenadoma slabo, ko je šel po ulici degli Artisti. Zgrudil se je na tla in kmalo potem izdihnil. — Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Juštu.

Loterijske številke, izžrebane dne 1. marca 1911:

L v o v	32	51	25	68	13.
Praga	65	47	35	26	56.

Koledar in vreme. — Danes: Simplicij, pap. — Jutri: Kunigunda ces.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 11° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi.

Društvene vesti.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov ima v nedeljo 5. marca ob 4. popoldne v Sokolovi dvorani „Narod. doma“ v Trstu svoj II. redni občni zbor. Tovariši, udeležite se važnega občnega zbora polnoštevilno Odbor D. j. z. u.

Akad. društvo „Adrija“ v Pragi bo obhajalo dne 4. marca t. l. petletnico svojega obstanka s slavnostnim zborovanjem, ki se bo vršilo ob 8. uri zvečer v restavraciji Chodéry (Praga II., Ferdinand. tr.) — Tov. L. Brunčko bo predaval o predmetu: „Narodno radikalno dijaško gibanje in „Adrija“, njegova reprezentantka v Pragi“ (češko) in tov. R. Krivic: „Kratka sinteza narodno rad. dijaškega gibanja. Vgled v bodočnost“ (slovenski). Po vsoporedu bo peval društveni pevski zbor. Somišljeniki in prijatelji društva se vabijo.

Tržaško podporno in bralno društvo uljudno vabi p. n. odbornike in njih namestnike k odborovni seji jutri v petek 3. t. m. ob 8. uri zvečer.

Društvo se preseli s 24. avgustom v ulico Caserma št. 16, II. nad.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ ima jutri v petek ob 5. uri pop. zelo važno izredno sejo. Nujna je prisotnost vseh odbornikov. Podpredsednik.

Pevska vaja podružnice „Glasbene Matice“ za moški zbor se vrši danes v četrtek ob 8. uri zvečer v prostorih Čitalnice. Ker je nastop že v soboto, prosim vse g. pevce, da se gotovo udeležijo te skušnje. Pevovodja.

Čitalnica pri Sv. Jakobu opozarja p. n. pevke in pevce, da prično prihodnji tork zopet redne pevske vaje, ki se bodo vršile točno od 8-30 do 10. ure zvečer. Ker treba v kratkem nastopiti in ker pripravljajo Čitalnica neki daljši izlet, prosimo, naj zahajajo vsi pevci točno in redno na vaje, ker le s tem nam bo možno častno nastopiti. Kdor želi na novo pristopiti k zboru, toliko gospodje, kakor gospice — naj se zgledajo do prihodnjega torka v Čitalnici, ker pozneje ne bo možno vsprejemati več novih členov.

Nar. del. organizacija.

Naprošeni so vsi oni, ki so jim bile poverjene srečke odstrani veselicega odseka NDO. v svrhu razprodaje, da iste nemudoma vrnejo omenjenemu odseku, sicer ni ta v stanu objaviti rezultata izrebanih števil. Veselični odsek NDO.

Podpisani odbor vabi tem potom odbornike in zaupnike skupin „Svobodna luka“, „Sv. Marko“, „Strudhof“, „Lloyd“ in skupino pekovskih pomočnikov na zelo važno sejo, ki se bo vršila v petek 3. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih NDO, ulica Lavatolo 1, I.

Odbor NDO.

Naše gledališče.

Prekrasno Strausovo opereto

„VALČKOV ČAR“

ponove v peti v nedeljo 5. marca ob 4. uri popoldne ob znižanih cenah.

Zvečer bo pa slavnostna predstava, kakor 200-ta dramska predstava. Tem povodom se uprizori v prvi svetovnoslavni

„BENEŠKI TRGOVEC“.

Slovenska javnost bo imela priliko sodeliti, v koliko je napredovalo naše gledališče, ker uprizoritev takega dela, kakor je „Beneški trgovec“, pomenja velik napredek v razvoju našega gledališča. Kostumi so popolnoma novi.

Vstopnice za obe predstavi se dobe pri vratarici „Narodnega doma“ gospej Bičkovi.

Danes, v četrtek ob 8. uri zvečer vaja za mešani zbor „Dramatičnega društva“.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Danes repriza opere „Faust“ ob ljudskih cenah.

EDEN. Nov, jako atrakcijski varijetni program.

ZAHVALA.

Za izraze in sočutja polnega sožalja povodom smrti našega preljubega očeta, oziroma soproga, gosp.

ANTONA ŠONC

kakor tudi za toli častno spremstvo pri pogrebu izreka najprisrčnejšo zahvalo preč. duhovščini in voditelju pogreba veleč. g. kanoniku in dekanu mons. Mateju Sila, č. šol. sestrām tuk. samostana, cenj. učitelstvu, zastopstvu „Hranilnice in posojilnice“ ter „Kraškega vinarskega društva“, kakor tudi zastopstvu občine.

Srčna hvala pevskega zboru Pevsko-bralnega društva „Tomaj“ za ginljive žalostinke, kakor vsem predragim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremlili predragega pokojnika k večnemu počitku.

TOMAJ, 28. febr. 1911.

Zalujoča družina.

Odlikovana pekarna in sladstčelnica
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi
v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu **trikrat na dan svež kruh.**
Občinstvu, da ima
Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Brezplačna postrežba na dom. — Priporoč se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Škerk : Trst

Tudi na

kruh mazati
se pusti
nova
voljna jedilna mast
Ceres

in pomaga tako prihraniti v
gospodinjstvu veliko denarja,
ker ni samo najboljša, temveč
tudi najcenejša jedilna mast.

Oglase traba nasloviati na
inzeratni oddelček „Edinosti“

— ZDRAVNIK —

dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za
bolezni na dihalih (gribo in nos)

ordinuje na svojem stanovanju v Trstu
Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 15/IV. 356

Na obroke! JAKOB DUBINSKY Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Odlikovana krojačnica

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST

izvršuje elegantne plesne

Cene zmernne. obleke Delo solidno.

kakor: frak, smoking, salon, sacco.

R. Gasperini, Trst

Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

Sprejme razcarinjane kakoršnegasibodi blaga iz mitnic. dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
reg. zadruga z neomejeno zavezo
vabi na

V. redni občni zbor

kateri se vrši

v nedeljo dne 12. marca 1911

ob 10. uri zjutraj

v dvorani Trg.-izobraževalnega društva
ul. S. Francesco d'Assisi 2, I.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Potrjenje letnih računov.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev (spopoinitev) nadzorništva
6. Slučajnosti.*

TRST, dne 25. februvarja 1911.

*) OPOZORILA. § 37 zadrughih pravil: Vsak zadrughnik sme na občnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu, a jih mora naznaniti pismeno načelstvu vsaj 5 dni pred občnim zborom.

NAČELSTVO.

Slovinci! - Hrvati! - Srbi! - Čehi!

Odprla se je

v Trstu, ulica Giosue Carducci 9

nova elegantna

hrvatsko-slovenska

BRIVNICA

BRADIČ & TIŠLJAR.

Urejena je po najmodernejšem načinu. —
Za točno postrežbo se jamči. 316

Simić & Co. - Trst

ul. S. Anastasio 8-10

OBAVLJA

Agenturske in komisijn. posle

Bavi se s prodajo kolonijalnega
blaga in nakupom dež. pridelkov.

DAROVL

— Podružnici družbe CM. v Škedenju je daroval, ker se ni mogel udeležiti plesa omenjene podružnice g. Jakob Godina-Jokelj ml. 2 K. — Nadalje so isti podružnici darovali: g. Josip Sancin-Vako je nabral na prvi sokolski večerji v veselju družbi 4 K; na ženitovanju gg. Antona in Josipine Božiča so nabrali 4 krone. — Srčna hvala vsem!

— Akad. fer. društvu „Balkan“ v Trstu je daroval g. dr. Mihael Truden (Dunaj) 12 krasnih knjig za ljudske knjižnice. Iskrena hvala!

— Ker se ni mogel udeležiti jubilejnega plesa „Slovanske Citalnice“, daruje vitez Gavro Glišič 4 K moški podružnici CM. Za stavbeni sklad šole pri Sv. Jakobu je plačala 1. uradniška skupina 13. mesečni prispevek K 42.34. Srčna hvala.

Gospodarstvo.

Ústřední banka českých spořitelén. V seji upravnega sveta dne 26. m. m. so bili predloženi letni računi zavoda za minulo leto, ki izkazujejo dobiček K 1.824.212.54 (K 742.441.96 več nego v minulemu letu). Upravni svet je sklenil predlagati občnemu zboru izplačilo 5 odstotne dividende t. j. K 20— na delnice kakor v preteklem letu; rezervnemu in zavarovalnemu fondu se prideli K 630.000—, fondu za morebitne izgube pri kreditnih kupčijah K 250.000—. Obenem je bil dotiran i pokojninski fond s K 150.000— kot prvim obrokom za priložnostno izpolnilo zavarovanja v oddelku B. Pokojninskega zavoda československega denarstva, trgovine in obrti; ostanek K 44.212.54 se prepiše na novi račun.

Pridržuje se tedaj letos s fondom nad 1 milijon kron, tako, da bodo dosegli višino K 2.030.000—. Notranja vrednost delnic bo pa notirala nad K 433—. Občni zbor se bo vršil dne 25. marca t. l. v veliki dvorani Žofinskega otoka v Pragi po predidčemo običajnem prijateljskem sestanku delničarjev.

Izmed važnejših dogodkov minulega leta naj navedemo:

Zvišanje delniškega kapitala od K 15.000.000— na K 25.000.000—, izdajanje strokovnega tednika pod naslovom „Herold československého peněžnictví“, vpeljava nakazovalnega oddelka po načinu modernega clearinga, otvoritev podružnice v Krakovu kot šestega podružnega zavoda, nakup lastnih bančnih poslopij v Pragi in na Dunaju, ustanovitev „Patrie“, delniške družbe za zavarovanje proti poškodbam, ulomu in obvezovanju jamčenja, konstituiranje Društva uradnikov československega denarstva.

Pridruženi zavodi izkazujejo nadaljni razvoj: „Bohemia“ delniška banka v Pragi se je razširila z udeležbo pri ustanovitvi „Bank of Europe“ v New-Yorku in je izpremenila tvrdko Brodský & Sovák, ravnatam, v akcijsko družbo. „Securitas“ odgovarja v polni meri svojemu specialnemu namenu, Pokojninski zavod československega denarstva je razširil s krogom svojega poslovanja i svoje ime z dodatkom „trgovine in obrti“. Vsehi zavodi je v vsakem oziru zadovoljiv, kreditnih izgub ni bilo niti v minulemu letu.

Podrobno letno poročilo bo izdano posebej.

Ravnanje z nekolikovanimi vlogami strank. Finančno ministerstvo je pri nekem posebnem slučaju opozorilo na § 81 pristojbinskega zakona, v katerem je uravnano pristojbinsko postopanje nekolikovanih vlog v izvensodnih zadevah. V smislu teh določb je od kolk podvrženih, toda brez kolk vloženih vlog le takrat plačati kolek, ako se je o vlogi uradno razpravljalo ali o nji vložitelju dostavila rešitev. Sicer pa velja pravilo, da se vloga, ako jo je stranka osebno izročila, takoj tej vrne, v slučaju pa, da stranka ni osebno predložila vloge, se ne vzame niti kolk niti ne kaznuje, ampak nastopi škodljiva posledica, da se o vlogi uradno sploh ne obravnava, ampak se jo priloži k aktom. Opozorjamo torej na take škodljive posledice in priporočamo strankam, da se poprej vselej pri poučeni osebi informirajo, katera vloga je kolku podvržena in katera ne.

Vesti iz Goriške.

Slovenska trgovina in obrt v Gorici. Iz goriških trgovskih krogov:

„Gorica“ je v svoji številki od dne 25. februarja prinesla izkaz v Gorici poslujočih slovenskih zdravnikov, odvetnikov, notarjev, denarnih in zavarovalnih zavodov, kmetijskih zadrug, trgovcev, obrtnikov itd. Povdarjamo, da nadpis tega izkaza izrecno govori o slovenskih zdravnikih, notarjih, odvetnikih, trgovcih itd.

No, sedaj si pa oglejmo nekatera imena v tem izkazu in lahko si napravimo sodbo o resničnem namenu onega izkaza!

Tu vidimo imena Italijanov: dr. M. Pascoletto, c. k. notar, T. Hribar, trgovec z manifakturnim blagom in Giovanni Ussai, čevljar; ter ime Nemca I. Liputscha, gostilničarja. Izkaz pa ne priporoča Slovencev ozir. Slovenk: Karol Cibej, notar na Travniku, Fran Ravnikar, trgovec z manifakturnim blagom v Raštelju,

A. Gabršček, trgovec z lesom, Peter Birs, gostilničar, Marija Kozman, v ulici Rabatta, Marija Kozman, gostilničarka v Raštelju, podjetje hotela „Jelen“, Ivan Kravos, sedlar na Kornju!

Ali gospoda pri „Gorici“: se-li tako podpira slovensko trgovsko in obrtništvo, se-li tako deluje za gospodarsko povzdigo naroda!? Čitajte le članek ki ga je te dni priobčil vaš somišljenik dr. Lampe v „Slovenecu“, kjer je apeliral na slovensko javnost in še posebej na slovensko časopisje v smislu, da prenehamo s samoubijalnim medsebojnim izpodkopanjem slovenskih podjetij, ker tudi ob vsem političnem nasprotstvu moremo in moramo složno delovati za povzdigo gospodarskega osamosvojenja naroda! Čitajte in morda pridete do zavesti, kako — neslovensko je tako postopanje proti slovenskim tvrdkam, kakor ste je zagrešili v onem izkazu!

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lna. oddelku.

Komptoaristinja večša treh jezikov in strojepljiva išče službo. Naslov pove „Edinost“ pod št. 261. 261

Izprašana vrtnarica išče službo kot vzgojiteljica. Govori slovensko, nemško in italijanski. Naslov pove Edinost pod št. 262. 262

Odda se takoj v najem soba, sobica in kuhinja za K 18. Colonia 261, v hiši kjer je mesnica. 264

Soba se odda takoj. — Ulica S. Anastasio št. 20. 265

Sobica se odda takoj v ulici Barriera vecchia št. 22, IV. 417

Starejša gospa iz dobre hiše, intel., skrbna, varčna gospodinja, brez otrok, ki ima več tisoč kron prem., se želi zopet poročiti z le starejšim značaj. in simpat. gospod. (nad 45 l.) iz boljših krogov, ki ima dobro stalno službo in si želi dobre oskrbe in prijet. domovanja. Le prav resne in anonimne ponudbe naj se pošljejo na upravo tega lista pod šifro „STROGO TAJNO“ št. 349. 349

Hlev za 15 konj se išče takoj. Kdo išče pove „Edinost“ pod št. 324. 324

Akademski kipar Ivan Zajec ustanovil je svoj kiparski atelje v Trstu pri Sv. Ivanu (zraven cerkve) ter se priporoča svojim cenj. sorojakom na vsa v to stroko spajajoča naročila. 318

Dobrodoča gostilna se odda v zakup. Zatevta se kavcija. Naslov pove Edinost pod št. 350. 350

Pekarna se odda v najem proti kavciji. Poroceni imajo prednost. Kje pove Edinost pod št. 351. 351

Stanovanje s 4 sobami in z vrtom se išče kje v Škorklji. Ponudbe na in. odd. „Edinosti“ pod „Antonovič“. 317

1861 Pol stoletja uspehov 1911

V vseh lekarnah v Trstu in zunaj se dobé

Pastiglie Prendini

proti kašlju

bolezni v grlu, hripavosti, kataru

Glavna zaloga: LEKARNA PRENDINI.

Preprodajalec velik popust.

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in se obrtni razstavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov

Ivršuje naročbe vsakovrstnih sodov, bodisi za vino špirt, likere, tropinovec, olje, slivovec, marmalade itd. Jamčim za dobro delo in po nizkih cenah, da se ne bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike.

Fran Abram
Trst, ulica S. Francesco 44.

Službo obč. tajnika

s plačo 1000 kron na leto, razpisuje županstvo Sv. Lucija. Prošnje z dokazi potrebne izobrazbe vložiti je do 25. marca 1911 pri podpisnem. Nastop službe je 1. aprila 1911.

Županstvo Sv. Lucija

dne 22. febr. 1911.

Župan: VUGA.

325

Kron 6200!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 voz edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL. TRST

Piazza Goldoni 10—11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica del Baoti 16, vogal ulica Roschetto

TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posodo po zmerni ceni.

Varstvo in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I n. - (uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če

tudi ni ud in

jih obrestuje

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje

zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Posojila daje na knjižbo po dogovoru

5%—6% na menjice po 6% na zastave

po 5 1/2%, in na amortizacijo za dalj-

šo dobo po dogovoru 0 0 0 0 0

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne

in od 3.—5. popoldne. Isplačuje se

vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nede-

ljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno - hranilnični račun 816 004.

Ima najmoderneje urejene varnostno celice za shrambo vrednost. papirjev, listin itd.

kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajastediti svojo deco.

TRVKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, Via S. Giovanni 16, I.

TELEFON 251 Rom. II.

(zraven restavracije „Cooperativa“ ex Hacker)

Prodaja na mesečne ali tedne obroke

obleke in površnike za moške

perilo itd po dogovornih cenah.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v I. nad.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Naslednik tvrdke DELALNICA:

DOMENICO DELISE. Via Madonna 7.

Telefon 160 Trst Telefon 160.

VELIKA ZALOGA. — Papir za

tapeciranje najboljših tovarn.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

Silvio Dorbes

Trst, ulica Caserma šte. 6, Trst

ima na prodaj

vsakovrstne konfekcije

kakor na primer: srajce, ovratnike, nogovice, spod-

nje hlače, platno, bombaževino in različne druge

drobnarije. Vse to po najnižjih cenah.

Trst, ulica Caserma šte. 6, Trst.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Prezame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA: